

Om forslag til statsbudsjett og samfunnets ansvar for å ivareta sine borgere

av Christine Rosenqvist

Jeg er et «fredsbarn»; – født på høsten 1946. Ikke som resultat av et overstadig gledesknall i maidagene 1945, men et vel overveiet møte mellom min far og min mor sent på høsten, da ting begynte å se ut til å falle litt mer til ro, og de hadde fått mer oversikt over en mulig framtid. Dette vet jeg fordi jeg har spurt. Da jeg kom i den alder at man lurer på slikt, lurte jeg på om jeg var et ønsket barn, og fordi det var slik i vår familie; – vi snakket om slikt, så spurte jeg. Ja, var svaret. Jeg var et ønsket barn. Aldri hadde et barn vært mer ønsket enn hva jeg var. Jeg var resultatet av den optimismen som hadde holdt mine foreldre i live i uroens år.

Min far var en av de som satt inne mesteparten av krigen; – først isolert på Grini ett års tid, så i Sachsenhausen til det hele var over og han kunne dra hjem, som en av de siste. Deretter deltok han i det opprydningsarbeidet her til lands som var nødvendig. Som politisk fange hadde han hatt det privilegium å sitte

sammen med andre politiske fanger. Konsentrasjonsleiren var en møteplass for spenstige hjerner med drømmer om hvordan de skulle skape et samfunn som er fritt, som er mitt og ditt.

Her var det også at han designet og planla det som skulle bli meg, og samfunnet som jeg skulle mottas i og leve opp i. Samtidig var min mor i Stockholm og drev med slikt gode nordmenn på flukt drev med i Stockholm på den tiden. De var samkjørt, selv om de var fra hverandre. Dette var de viktigste årene i deres liv, og derfor snakket de om hva de hadde vært med på; – mye! Spesielt min far. Det var en god arv å få med seg. Det skjønner jeg nå.

Jeg ble nemlig først klar over hvor verdifull denne arven var da jeg selv begynte å bli gammel, og fikk barnebarn å bekymre meg over.

For snart tre år siden opplevde verden en felles katastrofe vi ikke hadde erfart maken til siden WW2, vil jeg tro. En katastrofe som berørte alle,

være seg vaksinefornekter, eller ikke. Vi opplevde hjemmekontor og videosamtaler. Skoler holdt stengt, og folk ble pålagt karantene. Eldre måtte dø alene, uten nære og kjære rundt seg. Da denne pandemien vel hadde roet seg noe, og vi så ut til å kunne slappe av litt, ble det krig i Europa, så lærerstreik, og barnehagestreik, innstramminger, prisøkning, køer ved matsentraler, strømkrise, en varslet miljøkatastrofe, Donald Trump, falske nyheter, sanne nyheter osv., osv., osv. ... Heller enn å søke NAV om støtte, ser vi at køene til slumstasjoner og fattighus vokser. Det er som om samfunnet rakner rundt oss.

Selv, må jeg innrømme, har jeg kunnet ta det hele med stoisk ro. Jeg er privilegert. sannheten er at jeg synes det er en spennende tid vi lever i, og jeg er svært nysgjerrig på hvordan dette vil gå. Jeg er optimist, og har tro på fremtiden. Men jeg forstår også godt at ungt folk, som ikke vet bedre, blir pissredde og søker trøst. Jeg synes ikke det er så rart, jeg. Allikevel er det de som fylles av angst, de som blir stemplet som syke!

Å bli redd når man opplever seg forlatt av gruppen sin, er en overlevelsesmekanisme som har sørget for at vi holdt oss sammen i tusener av år, og lært oss at samarbeid og fred er til det beste for slekten. Det er det

som kalles sivilisasjon. Ensomhet og angst er tegn på en vilje til å overleve. Det er ikke sykdom og svakhet, selv om det er lettest å kalle det akkurat det. Det er et signal til andre gruppe-medlemmer om at nå må vi vise den omsorgen vi alle er så avhengig av for selv å overleve og bli sterkere som gruppe. Ett, eller flere, medlemmer holder på å forvitte.

Mens ensomhet sies å være minst like helseskadelig som 15. sigaretter om dagen, er det vanskelig å se spor etter tiltak for å minske ensomheten i samfunnet. Tvert imot. Min fastlege har ofte anbefalt at jeg skal slutte å røyke, men aldri at jeg skal slutte å være ensom! Å dele en røyk med en totalt ukjent på trammen utenfor et samlingssted, gir meg en følelse av fellesskap som røykeslutt aldri har gitt meg.

Drevet av en skammelig gjerrighet, blir det nå foreslått i statsbudsjettet å slette øremerkede tiltak, som Sykepleie på Hjul og Selvhjelp Norge, og heller overlate disses skjebne til en usikker søknadsprosess. Uten sikker støtte til forebygging, blir det vanskelig å tro på alvoret i løftet om å satse på folkehelsearbeid. Det ser vi jo også: Helseinstitusjoner opplever kutt i bevilgninger. Det kreves at de skal lønne seg! Helse og omsorg må aldri lønne seg! Gjør de det, er det tegn på at de ansvarshavende ikke har forstått å bruke midlene på

rett måte. Overskudd er tegn på for-
feilet måloppnåelse! Man sparer seg
til fant. Det blir som Oscar Wilde sa
i sin tid: «De var så fattige at det
eneste de hadde var penger»

Edelt er menneske
Jorden er rik
Finnes det nød og sult
Skyldes det svik
(Nordahl Grieg)

Christine Rosenqvist
crosenqv@me.com

